
TEKSTY PRZYJĘTE

P8_TA(2015)0319

Sytuacja na Białorusi

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 września 2015 r. w sprawie sytuacji na Białorusi (2015/2834(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje i zalecenia w sprawie Białorusi,
  - uwzględniając szczyt Partnerstwa Wschodniego, który odbył się w Rydze w maju 2015 r., a także oświadczenie złożone na tym szczycie,
  - uwzględniając dialog między Unią Europejską a Republiką Białorusi dotyczący praw człowieka, który odbył się w dniu 28 lipca 2015 r.,
  - uwzględniając uwolnienie w dniu 22 sierpnia 2015 r. przez władze Białorusi sześciu więźniów politycznych oraz związane z tym wydane tego samego dnia oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Federiki Mogherini oraz komisarza ds. europejskiej polityki sąsiedztwa i negocjacji w sprawie rozszerzenia Johannes Hahn w sprawie uwolnienia więźniów politycznych na Białorusi,
  - uwzględniając nadchodzące wybory prezydenckie, które mają się odbyć w dniu 11 października 2015 r.,
  - uwzględniając art. 123 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że mimo zauważalnego nasilenia kontaktów między Białorusią, UE i USA, wciąż dochodzi w tym kraju do łamania praw człowieka, czego wyrazem jest m.in. zastraszanie obrońców praw człowieka, naloty policji na organizacje praw człowieka i konfiskata ich mienia, a także przymusowe wydalenia z Białorusi, co potwierdza w swoim raporcie specjalny sprawozdawca ONZ ds. praw człowieka na Białorusi
- B. mając na uwadze, że pierwsza od 2002 r. oficjalna wizyta delegacji Parlamentu ds. stosunków z Białorusią miała miejsce w Mińsku w dniach 18–19 czerwca 2015 r.; mając na uwadze, że Parlament Europejski nie utrzymuje obecnie oficjalnych stosunków z parlamentem Białorusi;
- C. mając na uwadze, że poprawa stosunków między UE a Białorusią zależy od spełnienia

warunków wstępnych, do których należą: wyraźne zwiększenie wolności słowa i wolności mediów, przestrzeganie praw politycznych zarówno zwykłych obywateli, jak i działaczy opozycji, a także poszanowanie zasad państwa prawa i praw podstawowych; mając na uwadze, że Unia Europejska jest zdecydowanie oddana dalszej obronie praw człowieka na Białorusi, w tym obronie wolności słowa i wolności mediów;

- D. mając na uwadze, że poczyniono postępy w kwestii współpracy w kilku obszarach polityki sektorowej, takich jak szkolnictwo wyższe, szkolenia zawodowe, rynek cyfrowy, branża energetyczna, bezpieczeństwo żywności i kultura, co pozytywnie wpłynęło na rozpoczęcie konstruktywnej debaty w społeczeństwie białoruskim na temat reform, jakie są niezbędne w tym państwie, oraz na poziom wiedzy o UE; mając na uwadze, że UE musi jednak dbać o to, aby jej zasobów nie wykorzystywano do tłamszenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka, niezależnych dziennikarzy i przywódców opozycji;
- E. mając na uwadze, że od 1994 r. na Białorusi nie przeprowadzono wolnych i sprawiedliwych wyborów na podstawie ordynacji wyborczej spełniającej międzynarodowo uznane standardy; mając również na uwadze, że obecne prawo daje ogromną przewagę urzędującemu prezydentowi; mając na uwadze, że OBWE/ODIHR prowadzi długoterminową misję obserwacji wyborów na całym terytorium Białorusi i będzie koordynować pracę obserwatorów krótkoterminowych;
- F. mając na uwadze, że w dniu 2 kwietnia 2015 r. prezydent Łukaszenka podpisał dekret nr 3 o przeciwdziałaniu społecznemu pasożytnictwu, który nakłada na osoby bezrobotne obowiązek podjęcia pracy pod groźbą obowiązku wniesienia przez nie specjalnej opłaty do budżetu państwa lub odpowiedzialności administracyjnej w formie grzywny lub zatrzymania administracyjnego;
- G. mając na uwadze, że w dniu 1 stycznia 2015 r. w życie weszło nowe prawo regulujące wszelkie formy środków przekazu; mając na uwadze, że pozwala ono rządowi na zamknięcie wszelkich placówek środków przekazu, w tym internetowych środków przekazu, jeżeli publikują one treści uznane przez władze za „niewłaściwe”;
- H. mając na uwadze, że władze Białorusi uwolniły ostatecznie wszystkich sześciu więźniów politycznych, w tym byłych kandydatów na prezydenta, choć przez lata zaprzeczały ich istnieniu;
- I. mając na uwadze, że w dniu 13 i 31 lipca 2015 r. Rada dokonała przeglądu środków ograniczających wobec Białorusi i wprowadziła zmiany w wykazie osób objętych zakazem wizowym i zamrożeniem aktywów, usuwając z niego niektórych urzędników państwowych i niektóre przedsiębiorstwa; mając na uwadze, że 175 osób, w tym Alaksandr Łukaszenka, jest obecnie objętych zakazem wjazdu na terytorium UE i wszystkich tych osób oraz 18 podmiotów gospodarczych dotyczy zamrożenie aktywów w UE; mając na uwadze, że ocena środków ograniczających UE ma się odbyć w najbliższych miesiącach, z uwzględnieniem najnowszych wydarzeń oraz wszelkich innych czynników, na podstawie których została podjęta decyzja o wprowadzeniu środków ograniczających;
- J. mając na uwadze, że w dniu 28 lipca 2015 r. UE i Republika Białorusi odbyły w Brukseli dialog na temat praw człowieka poświęcony szeregowi kwestii, m.in. utworzeniu krajowej instytucji praw człowieka, wolności słowa, zgromadzeń i zrzeszania się, karze śmierci,

zwalczaniu tortur i niegodziwego traktowania oraz prawom dziecka;

- K. mając na uwadze, że Białoruś odegrała konstruktywną rolę w ułatwieniu porozumienia w sprawie zawieszenia broni na Ukrainie;
- L. mając na uwadze, że konflikt na Ukrainie pogłębił obawy społeczeństwa białoruskiego dotyczące destabilizacji sytuacji wewnętrznej w wyniku zmiany władzy;
- M. mając na uwadze, że Białoruś pozostaje jedynym krajem w Europie, który wciąż wykonuje karę śmierci;
  - 1. w dalszym ciągu wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją w zakresie praw człowieka i podstawowych wolności na Białorusi, a także uchybieniami odnotowanymi przez niezależnych obserwatorów międzynarodowych podczas wcześniejszych wyborów oraz czynnym prześladowaniem przywódców opozycji po wyborach;
  - 2. wyraża zadowolenie z powodu niedawnego uwolnienia pozostałych więźniów politycznych; wzywa rząd Białorusi do rehabilitacji uwolnionych więźniów politycznych oraz do pełnego przywrócenia im praw obywatelskich i politycznych; podkreśla, że mógłby to potencjalnie być pierwszy krok ku poprawie stosunków między Unią Europejską a Białorusią; podkreśla jednak, że podobne kroki podejmowane w przeszłości były jedynie symbolicznymi gestami i ani nie przyczyniały się do poprawy sytuacji białoruskiego społeczeństwa, ani nie wpływały pozytywnie na stosunki z UE;
  - 3. wzywa Białoruś do przeprowadzenia zbliżających się wyborów prezydenckich zgodnie z międzynarodowo uznanymi standardami, dania opozycji nieograniczonego dostępu do wszystkich kontrolowanych przez rząd środków komunikacji oraz pozwolenia na jej udział w wyborach w oparciu o takie same zasady, w szczególności dzięki tworzeniu niezależnych komisji wyborczych i umożliwieniu adekwatnej reprezentacji w nich na wszystkich szczeblach oraz przejrzystemu liczeniu głosów;
  - 4. oczekuje od władz zaprzestania nękania niezależnych mediów ze względów politycznych; apeluje o odejście od praktyki prześladowania administracyjnego i arbitralnego stosowania art. 22.9 część 2 kodeksu administracyjnego przeciwko niezależnym dziennikarzom za współpracę z zagranicznymi mediami bez uzyskania akredytacji, gdyż ogranicza to prawo do wolności wypowiedzi i rozpowszechnianie informacji;
  - 5. wyraża zaniepokojenie z powodu ostatnich zatrzymań i trwającego postępowania karnego przeciwko działaczom młodzieżowym – Maksimowi Piakarskiemu, Wadzimowi Żaromskiemu i Wiaczesławowi Kasinierau – pod zarzutem „umyślnego chuligaństwa”, uważając te działania za nieproporcjonalne, oraz zdecydowanie potępia przemoc, jakiej się wobec nich dopuszczono;
  - 6. przypomina, że od 2010 r. przeprowadzono na Białorusi egzekucję 10 osób, natomiast w samym 2014 r. przeprowadzono trzy egzekucje, oraz że w dniu 18 marca 2015 r. wydano kolejny wyrok śmierci; w tym kontekście wzywa Białoruś, która jest jedynym krajem w Europie nadal stosującym karę śmierci, do przyłączenia się do światowego moratorium na wykonywanie kary śmierci, co byłoby pierwszym krokiem do trwałego zniesienia tej kary;
  - 7. wzywa rząd Białorusi, by zastosował się do zaleceń Komitetu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych dotyczących zniesienia elementów pracy przymusowej w tym

kraju;

8. zwraca uwagę na sytuację mniejszości narodowych w tym kraju i ich organizacji kulturalnych, których przywódców zastępowano niekiedy osobami preferowanymi przez władze państwowe, co stanowiło naruszenie jednej z podstawowych swobód człowieka, mianowicie swobody zrzeszania się;
9. ponownie wzywa władze białoruskie do zadbania o to, aby bez względu na okoliczności przestrzegano zasad demokracji, praw człowieka i podstawowych wolności zgodnie z Powszechną deklaracją praw człowieka oraz międzynarodowymi i regionalnymi instrumentami dotyczącymi praw człowieka ratyfikowanymi przez Białoruś;
10. odnotowuje, że w dniu 3 września 2015 r. w Brukseli odbyła się szósta tura konsultacji między UE a Białorusią w sprawie modernizacji, a delegacje omówiły perspektywy współpracy w kluczowych dziedzinach na podstawie porozumień osiągniętych w 2014 i 2015 r.; wzywa ESDZ i Radę do zadbania o to, aby udział władz w dialogu na rzecz modernizacji, wspólnie i na równi z opozycją demokratyczną i społeczeństwem obywatelskim, charakteryzował się pełnym poszanowaniem zasad demokracji, z myślą o rozwoju trwałej i konkurencyjnej gospodarki oraz wspieraniu reform demokratycznych, a także społeczeństwa pluralistycznego i praworządności;
11. wspiera politykę Komisji polegającą na „krytycznym zaangażowaniu” wobec władz Białorusi oraz wyraża gotowość do udziału, również za pomocą Delegacji Parlamentu Europejskiego do spraw Stosunków z Białorusią; przypomina jednak, że UE musi pozostać czujna jeśli chodzi o przyznawanie zasobów oraz mieć pewność, że nie przyczynia się do pogorszenia sytuacji opozycji i społeczeństwa obywatelskiego;
12. ponownie apeluje do Komisji, aby środkami finansowymi i politycznymi wspierała wysiłki białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych mediów i organizacji pozarządowych na Białorusi mające na celu realizację demokratycznych aspiracji narodu białoruskiego;
13. z zadowoleniem przyjmuje postępy w kwestii współpracy sektorowej z Białorusią w obszarach takich jak między innymi szkolnictwo wyższe, szkolenia zawodowe, rynek cyfrowy, sektor energetyczny, bezpieczeństwo żywności i kultura;
14. zauważa, że w styczniu 2014 r. rozpoczęły się negocjacje w sprawie ułatwień wizowych, co ma służyć poprawie kontaktów międzyludzkich i wzmocnieniu społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla potrzebę przyspieszenia postępów w tej kwestii;
15. zauważa częstsze posługiwanie się językiem białoruskim w życiu publicznym; zwraca uwagę na plany białoruskiego Ministerstwa Oświaty dotyczące zwiększenia użycia języka białoruskiego w szkolnictwie oraz publikacji aktów ustawodawczych przez Trybunał Konstytucyjny zarówno po rosyjsku, jak i białorusku;
16. wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych i Komisję, aby znalazły nowe sposoby wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi; podkreśla w związku z tym potrzebę wspierania wszelkich niezależnych źródeł informacji dla społeczeństwa białoruskiego, w tym również zagranicznych przekazów medialnych w języku białoruskim;
17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji

wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, Radzie, Komisji oraz państwom członkowskim.